

Os ydych chi'n cael cyllid drwy'r Prosiect Twristiaeth Treftadaeth, neu os hoffech fynd ati o'ch gwirfodd i gysylltu'ch gwaith dehongli chi â Chynllun Dehongli Cymru Gyfan, yna darllenwch y canllawiau hyn.

Rhagymadrodd

Mae gan Gymru storïau mawr i'w hadrodd, ac oherwydd natur Cymru gall llawer o'r rhain gael eu cysylltu ar draws y wlad - fe allai hyn fod yn un o bwyntiau gwerthu cryfaf Cymru. Mae defnyddio **eiconau storïau** ac awgrymu lleoedd eraill lle y gall ymwelwyr **'Ddilyn y stori'** yn ganolog i'r ymagwedd at ddehongli sy'n cynnwys Cymru gyfan. Y gobaith yw y bydd y dull di-fwlch hwn o ddehongli yn annog yr ymwelwyr i ddeall nad yw henebion yn bodoli ar eu pen eu hunain, ond eu bod yn rhan o stori genedlaethol neu ranbarthol ehangach. Bydd hyn yn eu hannog i grwydro ar safleoedd eraill neu i wneud cysylltiadau rhwng safleoedd a storïau wrth ymweld â safleoedd eraill yn y dyfodol. Dylai rhoi cyfeiriadau fel hyn i'r ymwelwyr greu effaith gadarnhaol ar niferoedd yr ymwelwyr ar bob safle.

Cefndir

Mae Cadw yn arwain gwaith i ddatblygu Cynllun Dehongli i Gymru Gyfan a, gan ddefnyddio cyllid a gafodd ei sicrhau drwy Gronfeydd Cydgyfeirio Ewrop mae wrthi'n rhoi'r cynllun ar waith drwy gyfrwng y Prosiect Twristiaeth Treftadaeth. Fel cam cyntaf, defnyddiodd Cadw ymgynghorwyr i greu cynlluniau dehongli ar gyfer y storïau hyn:

- Tarddiadau a Chynhanes Cymru (250,000 CC- 47/78OC)
- Goresgyniad, meddiannaeth a gwladychiad y Rhufeiniaid yng Nghymru (47-410OC)
- Cestyll a muriau tref Edward I
- Tywysogion Gwynedd
- Owain Glyndŵr a'i wrthryfel
- Arglwyddi Mers y De
- Tywysogion Deheubarth
- Capeli, eglwysi a thirlun mynachaid Cymru
- Treftadaeth y Seintiau Celtaidd
- Atyniad y tirlun
- Amddiffyn y wlad, Sir Benfro
- Ysgogiad – Cymru: Y Genedl Ddiwydiannol Gyntaf

Mae'r rhain yn fframweithiau cryf, strwythuredig, thematig ac ymarferol ar gyfer gwaith dehongli.

Eiconau'r storïau

Bydd i bob stori ei eicon ei hun.

Er enghraifft, dyma **eicon stori** Owain Glyndŵr ar y dde:

Trefnir bod copi digidol o **eicon(au) y stori/storïau** sy'n berthnasol i'ch prosiect chi ar gael. Fe'ch anogir i gynnwys yr eicon a'r ymadrodd '**Dilynwch y stori**' yn eich gwaith dehongli, ynghyd â syniadau ynghylch safleoedd eraill (ar ffurf penawdau a all gael eu defnyddio i grynhofi'r elfen storïol ym mhob safle) lle gall pobl ddilyn y stori. Yn aml bydd hyn yn cynnwys safleoedd yn eich ardal neu'ch rhanbarth daearyddol cyffredinol chi. Ond, o dan rai amgylchiadau fe allai hyn gynnwys safleoedd allweddol ledled Cymru. Ceir canllawiau isod ar sut i ddefnyddio'r eicon ar draws ystod o gyfryngau ichi gyfeirio atyn nhw.

DS mae'r ymadrodd '**Dilynwch y stori**' yn rhan bwysig o gysyniad prosiect dehongli Cymru gyfan ac mae'n offeryn allweddol ar gyfer cysylltu safleoedd ac ar gyfer creu ymwybyddiaeth ymhlith yr ymwelwyr (hynny yw, o weld yr eiconau a'r ymadrodd yn ddigon aml, bydd yr ymwelwyr yn dechrau uniaethu â nhw).

Ceir un enghraifft o sut i ddefnyddio eicon y stori a '**Dilynwch y stori**' isod.

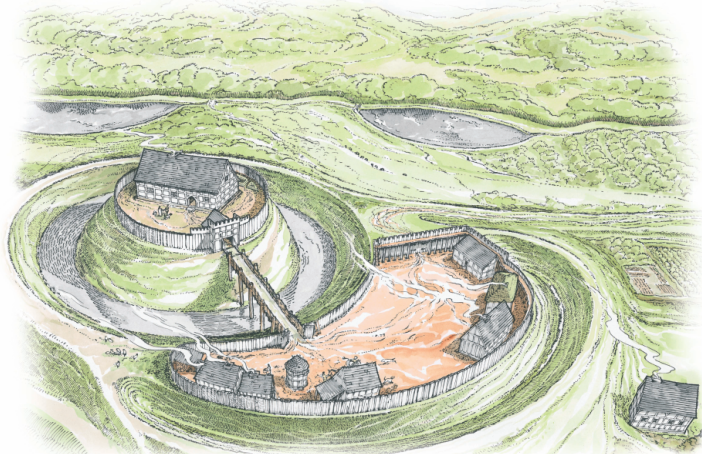
Croeso i SYCHARTH

Croeso chwedlonol

Welcome to SYCHARTH

A legendary welcome

Edifar mai fel hyn yr edryddai Sycharth yn ei aiant. Mae darlun yr artist wedi seilïo'n rhannol ar enau'r bardd Iolo Goch: 'Llys barwn, lle cyberwyd, lle daw beirdd am, lle da lyf'.

How Sycharth may have looked in its heyday. This artist's impression is based partly on words penned by the bard Iolo Goch: 'Baron's court, place of generosity. Where bards often come, a good place'.

© 2012 Cadw, Cyngor Sir Powys
Pwynt gyswllt: 01497 350000

Sycharth oedd cartref Owain Glyndŵr. Yn sgîl ei haelioni i'r beirdd a'r glêr cafodd y neuadd, y ffos, y perllannau a'r coetir eu hanfawroli mewn cerddi a chaneuon.

Bu'n rhannu ei gartref teuluoel gyda'i wraig Margaret Hamner a'u hun ar ddeg o blant. Mae'n rhaid bod Sycharth yn ymddangos yn hafan heddychlon, ffyniannus, ond erbyn 1405 roedd y lle wedi'i losg'n ulw gan y tywysog Harry (sef Henry V yn nes ymlaen).

© 2012 Cadw, Powys Museum & Gardens
Pwynt gyswllt: 01497 350000

Sycharth was the home of Owain Glyndŵr. His generous treatment of poets and bards ensured the hall, moat, orchards and woodlands were immortalised in verse and song.

He shared his family home with his wife Margaret Hamner and their eleven children. Sycharth must have seemed a haven of peace and prosperity, yet by 1405 it had become a burnt-out shell at the hands of Prince Harry (the future Henry V).

DILYNWCH Y STORI...

- Glyndŵr – lle dechreuodd y rhyfel.
- Hamner – lle priododd Glyndŵr.
- Madyntleth – lle cyrhuliodd Glyndŵr ei swydd.
- Penallt – lle ysgrifennodd Glyndŵr lythyr Penallt i olyn am gymorth Ffrainc.

Cadw

FOLLOW THE STORY...

- Glyndŵr – Where war began.
- Hamner – where Glyndŵr was married.
- Madyntleth – where Glyndŵr held parliament.
- Penallt – where Glyndŵr wrote the Penallt letter requesting support from France.

Beth wna i os yw fy safle neu fy mhrosiect yn berthnasol i nifer o'r storïau?

Fel arfer dylai fod yn hawdd adnabod y brif stori sy'n berthnasol i'ch prosiect. Dylai'r stori hon gael ei hadlewyrchu yn eich gwaith dehongli cyffredinol. Wedyn gallwch gyfeirio at storïau/eiconau eilaidd ar adegau penodol neu berthnasol yn y deunyddiau dehongli.

Enghraifft 1. Pe baen ni'n datblygu paneli yn Llys Esgob Tyddewi, byddai panel cyffredinol i'r safle yn cyfeirio at stori y seintiau Celtaidd, lleoedd ysbrydol a phererindodau; ond byddai panel sy'n dangos y Llys o safbwynt a fu'n ysbrydoliaeth i ddarlun gan yr artist Kenneth Rowntree yn dangos **eicon stori** 'Atyniad y Tirlun' ac yn awgrymu safleoedd eraill sy'n atseinio'r stori honno.

Enghraifft 2. Yn yr un modd, pe baen ni wrthi'n datblygu paneli i Gastell Harlech, Cestyll Edward I fyddai'r prif eicon stori, ond, yn yr Ystafelloedd Brenhinol, fe fydden ni'n awyddus i ddangos bod Harlech wedi'i ddefnyddio'n fwy aml gan Owain Glyndŵr na chan y brenin, ac felly byddai'r deunyddiau dehongli yn yr ystafelloedd hynny'n dangos **eicon stori** Owain Glyndŵr ac yn annog pobl i '**ddilyn y stori**' ar safleoedd eraill sy'n gysylltiedig â stori Owain Glyndŵr.

Sut mae cymhwyso hyn ar draws ystod o gyfryngau dehongli?

*Gwnewch yn siŵr eich bod yn defnyddio'r eicon a'r ymadrodd '**Dilynwch y stori**' fel rhan benodol ond annatod o'ch dylunio, hynny yw, fe hoffem eu gweld yn cael eu defnyddio fel rhan o gynnwys y panel, ac nid eu cuddio yn yr adran lle mae logos yr arianwyr.*

- **Ei ddefnyddio mewn print**

Gall unrhyw ddeunyddiau print ddefnyddio eiconau'r storïau a'r pennawd '**Dilynwch y stori**' yn gymharol hawdd. Ceir enghreifftiau o'r cyfryngau hyn isod:

- paneli
- llyfrau tywys
- arddangosfeydd
- taflenni
- poster digwyddiadau
- etc.

Yn yr enghreifftiau uchod, y disgwyl yw y bydd yr eicon a'r ymadrodd '**Dilynwch y stori**' yn cael eu defnyddio (gydag enghreifftiau o safleoedd i ymweld â nhw a disgrifiad byr o'r hyn y mae'r safle yn ei roi i'r stori).

- **Ei ddefnyddio ar arwyddion**

Dylai arwyddion gynnwys yr eicon pryd bynnag y bo modd. Er hynny, o gofio'r cyfyngiadau ar le, fyddai arwyddion ddim fel arfer yn cynnwys yr ymadrodd '**Dilynwch y stori**'. Mae'r enghreifftiau o arwyddion lle gallai'r eicon gael ei defnyddio yn cynnwys:

- arwyddion parcio
- mynegbyst etc.

O ran eithriad, dylai arwyddion croesawu gynnwys yr eicon, **‘Dilynwch y stori’**, a’r pennawd ar gyfer y safle hwnnw.

- **Ei ddefnyddio mewn cyflwyniadau sain/fideo**

- Cyflwyniadau film/fideo

Gall **eiconau’r storïau** gael eu defnyddio fel delweddau ar ddechrau unrhyw gyflwyniad ffilm/fideo, ac eto ar y diwedd, gyda rhestr weledol neu restr sain o safleoedd lle gall pobl **‘ddilyn y stori’**

- Cyflwyniadau sain

Yma, fyddai **eicon y stori** ddim yn gymwys, ond yn ddelfrydol dylai’r sylwebaeth gyfeirio at y stori berthnasol yn enwedig ar ddiwedd y sylwebaeth, lle dylai rhestr sain o safleoedd lle gall pobl **‘ddilyn y stori’** gael ei chynnwys. Gallai’r eicon gael ei ddefnyddio hefyd ar yr offer darlledu.

- **Ei ddefnyddio ar y we/cyfryngau newydd**

- Os yw’r cyd-destun wedi’i seilio ar destun/delwedd, gallwch ddilyn yr egwyddorion cyffredinol ar gyfer print (uchod). Hoffem eich annog i ddefnyddio eicon y stori ar eich tudalen hafan, ac yn ddelfrydol cynnwys botwm **‘Dilynwch y stori’** a fyddai’n arwain at restr o safleoedd perthynol. Os oes gan y safleoedd hyn bresenoldeb ar y we eu hunain, dylech greu hyperddolen iddyn nhw.
- Yn achos deunyddiau sain, dylech ddilyn y canllawiau uchod ar gyfer sain/fideo. Os delweddau yn unig yw’r deunyddiau, er enghraifft realiti estynedig, dylai’r eicon gael ei gynnwys ble bynnag y bo modd.

- **Ei ddefnyddio ar deithiau tywys**

Yn yr un modd â’r canllawiau ar sylwebaeth sain, dylai tywyswyr a dehonglyddion ar safleoedd gael eu hannog i roi gwybod i’r ymwelwyr ar ddechrau unrhyw daith neu sylwebaeth fod y safle yn gysylltiedig ag un o’r storïau sydd wedi’u hamlinellu uchod. Dylen nhw atgoffa pobl am hyn hefyd ar y diwedd a chynnwys rhestr o safleoedd lle gall pobl **‘ddilyn y stori’**.

- **Cyfryngau eraill**

Os ydych yn defnyddio mathau eraill o waith dehongli (e.e. gwaith celf etc.) fe allai fod yn fwy priodol cynnwys yr eicon etc. ar ddeunyddiau hyrwyddo neu fathau eraill o gyfryngau ategol yn hytrach nag ar yr eitem ei hun.

Gwybodaeth dechnegol

- **Yr eiconau**

Mae gwaith celf a *pantones* i'r eiconau ar gael ond ichi ofyn amdany'n nhw (gweler 'rhagor o gymorth'). Mae'r eiconau ar gael gyda thestun neu hebddo (gweler y darlun isod). Y naill sydd i gael ei ddefnyddio ran amlaf, ond mae'r llall yn ddefnyddiol i'w roi ar fapiau etc.

- Er mwyn sicrhau bod y testun o dan yr eicon yn dal yn ddarllenadwy, hoffem awgrymu na ddylai'r eicon fod yn llai na 13mm o led.
- Yn achos yr eicon heb destun rydyn ni'n argymhell na ddylech ddefnyddio lled o lai na 4mm.

- **'Dilynwch y stori'**

- Rydyn ni'n awgrymu ffont sans serif megis Gill Sans ar gyfer yr ymadrodd **'Dilynwch y stori'** a'r penawdau ar gyfer y safleoedd perthynol. Mae hefyd yn bwysig bod maint y testun yn briodol i'r cyfrwng ac yn cydymffurfio â'r canllawiau cyfredol ar hygyrchedd
- *Cofiwch ddefnyddio'r eicon a'r ymadrodd **'Dilynwch y stori'** fel rhan benodol ond annatod o'ch gwaith dylunio.*

Rydyn ni wedi cynnwys enghreifftiau ymarferol o ddeunyddiau dehongli sy'n defnyddio'r eiconau a'r ymadrodd **'Dilynwch y stori'** neu benawdau sy'n benodol i'r safle, a gobeithio y bydd y rhain yn fuddiol.

Croeso i Gastell Nanhyfer

Dewch i archwilio castell cudd Nanhyfer, un o gestyll cerrig hynaf Cymru. Unwaith roedd Castell Nanhyfer, sydd bellach yn safle tawel a diartfordd, yn gartref i Arglwyddi Normanaidd a Thywysogion Cymreig.

Welcome to Nevern Castle

Come and explore the hidden castle at Nevern, one of the oldest stone castles in Wales. Now a secluded and tranquil site, Nevern Castle was once home to Norman Lords and Welsh Princes.

• Oherwydd ei leoliad amddiffynnol arbennig o ddiernodol, fe newidiodd y castell dŵylio nifer o weithiau, gan chwarae rhan allweddol yn nabyddiaid canol y Cymry. Dygwych am y babl – yn fuddugwyf a chaliwyf, yn gyflwyno a galyntol, iu'n byw ac iu farw yma yn Nanhyfer.

• Fe brynodd Cyngor Cymuned Nanhyfer y safle ym 1980 ar baid y gymuned iol ac ynnwelyf. Moant wedi gweithio'n galed, mewn partneriaeth ag Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro, i ailu am y safle ac i'w agor ar mwyn i bobl ddu al hynhau.

• Er mwyn dod â'r safle'n fyw, lawerwyfych y datblygu ar ddiwedd y 20fed ganrif neu www.pcnpa.org.uk neu www.neverncastle.com ar mwyn clywed mwy am fywyd yn y castell.

Y castell fel yr oedd yn nychrau'r 13fed ganrif
The castle as it was in the early 13th century

Safle'r castell fel y mae heddiw
The castle site as it is today
Illustration by Neil Laidlaw

• Due to its highly defensible location, the castle changed hands several times, and played a key role in the development of Welsh nationhood. Find out about the people – the victors and vanquished, the friends and foes, who lived and died here at Nevern.

• Nevern Community Council bought this site in 1980 for the benefit of the local community and visitors. Together with Pembrokeshire Coast National Park Authority they have worked hard to look after the site and open it up for all to enjoy.

• To really bring the site to life download the audio tour available on www.pcnpa.org.uk or www.neverncastle.com and hear more about life in the castle.

Y castell fel yr oedd yn stwedd y 13fed ganrif
The castle as it was in the late 13th century

Dilynwch y stori

Gellwch ddigwydd mwy am Ddyddiau Deudwrdd mwy gwerddol â'r
cwmnïau rhyngwladol.

- **Tudor Tudor** - mwy o gyfnewidiadau mwy gwerddol â'r cwmnïau rhyngwladol.
- **Alfred Tudor** - mwy o gyfnewidiadau mwy gwerddol â'r cwmnïau rhyngwladol.
- **Castell Tudor** - mwy o gyfnewidiadau mwy gwerddol â'r cwmnïau rhyngwladol.
- **Castell Tudor** - mwy o gyfnewidiadau mwy gwerddol â'r cwmnïau rhyngwladol.
- **Alfred Tudor** - mwy o gyfnewidiadau mwy gwerddol â'r cwmnïau rhyngwladol.

Follow the story

You can discover more about the history of Deudwrdd by visiting the
following country places.

- **Nevern** - the home of the Prince and the site of the castle.
- **St David's Bishop** - established by Norman Lord Robert Fitzwalter in 1123.
- **Cardigan Castle** - ruins seen by the Lord of the castle and the site of the first castle built in Wales.
- **Clifford Castle** - built by the Lord of the castle in 1123.
- **St David's Bishop** - established by the Lord of the castle in 1123.

Rhagor o gymorth?

Mae Cadw yn ddigon bodlon rhoi rhagor o gyfarwyddyd a chyngor. Mae'r eiconau ar gael ond ichi ofyn i Cadw amdanyn nhw. I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Dave Penberthy

Pennaeth Dehongli a Dysgu

Ymgysylltu â'r Cyhoedd a Llywodraethu

Cadw

01443 336080

david.penberthy@cymru.gsi.gov.uk

David Jones

Rheolwr Dehongli

Ymgysylltu â'r Cyhoedd a Llywodraethu

Cadw

01443 336087

David.Jones5@cymru.gsi.gov.uk